

رساله به عبرانیان

درس اول

زمینه و هدف رساله عبرانیان

THIRD MILLENNIUM
MINISTRIES

Biblical Education. For the World. For Free.

© 2018 by Third Millennium Ministries

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced in any form or by any means for profit, except in brief quotations for the purposes of review, comment, or scholarship, without written permission from the publisher, Third Millennium Ministries, Inc., 316 Live Oaks Blvd., Casselberry, Florida 32707.

Unless otherwise indicated all Scripture quotations are from the HOLY BIBLE, NEW INTERNATIONAL VERSION. Copyright © 1973, 1978, 1984, 2011 International Bible Society. Used by Permission of Zondervan Bible Publishers.

ABOUT THIRD MILLENNIUM MINISTRIES

Founded in 1997, Third Millennium Ministries is a nonprofit Christian organization dedicated to providing **Biblical Education. For the World. For Free.** In response to the growing global need for sound, biblically-based Christian leadership training, we are building a user-friendly, donor-supported, multimedia seminary curriculum in five major languages (English, Spanish, Russian, Mandarin Chinese, and Arabic) and distributing it freely to those who need it most, primarily Christian leaders who have no access to, or cannot afford, traditional education. All lessons are written, designed, and produced in-house, and are similar in style and quality to those on the History Channel[®]. This unparalleled, cost-effective method for training Christian leaders has proven to be very effective throughout the world. We have won Telly Awards for outstanding video production in Education and Use of Animation, and our curriculum is currently used in more than 192 countries. Third Millennium materials take the form of DVD, print, Internet streaming, satellite television transmission, and radio and television broadcasts.

For more information about our ministry and to learn how you can get involved, please visit <http://thirdmill.org>.

سرشناسه: رساله به عبرانیان (درس شماره ۱: زمینه و هدف رساله عبرانیان)
حق چاپ ترجمه فارسی این اثر برای انتشارات خدمات مسیحی هزاره سوم محفوظ است. هرگونه نسخه برداری، چاپ، توزیع و دخل و تصرف در این اثر بدون اجازه ناشر مطابق قانون حق مولف ممنوع و منوط به کسب اجازه رسمی از ناشر است. ارجاعات کتاب مقدسی از ترجمه قدیم و هزاره نو (انتشارات ایلام) و ترجمه مژده برای عصر جدید (انجمن متحد کتاب مقدس) گرفته شده است.

فهرست مطالب

(۱) مقدمه

(۲) زمینه

نویسنده

هویت

مشخصات

مخاطبین اولیه

یهودی

یونانی

نابالغ

جفادیده

ارتداد قریب الوقوع

تاریخ نگارش

(۳) هدف

شدت نصایح

دفعات تکرار

فن بیان مفاهیم

مقصود و هدف نصایح

رد تعالیم وقت

پایداری در وفاداری به مسیح

(۴) نتیجه‌گیری

زمینه و هدف رسالهٔ عبرانیان

مقدمه

در طول تاریخ، پیروان مسیح متحمل جفاها شده‌اند. سرنوشت مسیحیان بی‌شماری با تاراج اموال، ضرب و شتم، حبس، و شهادت رقم خورده است. بر طبق برخی گزارشات، امروزه پیروان مسیح بیش از هر دورهٔ دیگری جفا می‌بینند.

برای ما که چنین جفاهایی ندیده‌ایم، تصور اینکه اینگونه جفاها چه وسوسه‌هایی در پی دارند، دشوار است. اگر مسیحیانی که در امنیت و آرامش زندگی می‌کنند، بدون آنکه خطری آنها را تهدید کند، در جهت خلاف ایمان‌شان دست به سازش می‌زنند، چقدر بیشتر افرادی که خود، همسر، فرزندان و دوستان نزدیک‌شان در خطر جدی قرار دارند می‌توانند تحت وسوسهٔ ترک ایمان باشند؟ چگونه می‌توان دیگر ایمانداران را در چنین موقعیت‌هایی مورد تشویق و دلگرمی قرار داد؟

این چالشی است که نویسندهٔ رساله به عبرانیان با آن مواجه بود. او رساله‌اش را به گروهی از مسیحیان نوشت که نه فقط در گذشته جفا دیده بودند، بلکه امروز نیز تهدید شده بودند که مورد جفای بیشتری قرار خواهند گرفت. اگرچه در سال‌های پیشین آنها در مقابل جفاها خوب مقاومت کرده بودند، اما نویسندهٔ رساله به عبرانیان نگران است که به منظور اجتناب از جفاهای آینده، آنها از مسیح روی برگردانند.

این اولین درس در مطالعهٔ رساله به عبرانیان است. عنوان این درس، «زمینه و هدف رسالهٔ عبرانیان» است. در این درس به معرفی چند دیدگاه خواهیم پرداخت که ما را در تفسیر این کتاب پیچیده یاری خواهند کرد. همانطور که از عنوان درس بر می‌آید، در این بخش از دو جنبهٔ زمینه و هدف، این کتاب را بررسی خواهیم کرد. ابتدا، زمینهٔ کتاب را از نظر خواهیم گذراند. سپس خلاصه‌ای از هدف نهایی نگارش این کتاب را ارائه خواهیم داد. این درس را با شرح اجمالی زمینه‌هایی که در ارتباط با رسالهٔ عبرانیان یافت می‌شوند شروع می‌کنیم.

زمینه

در اینجا با در نظر گرفتن سه موضوع مرتبط، به بررسی زمینهٔ این کتاب خواهیم پرداخت. ابتدا مطالعهٔ خود را با نویسنده آغاز خواهیم کرد و در آخر تاریخ نگارش این رساله را محک خواهیم زد. بیاید با نویسندهٔ رساله به عبرانیان آشنا شویم.

نویسنده

از همان روزهای اولیه، دیدگاه‌های مختلفی درباره نویسنده این رساله وجود داشته است. با توجه به اهداف این درس، در اینجا فقط به دو مورد اشاره خواهیم کرد. ابتدا به بحث در مورد هویت نویسنده خواهیم پرداخت. سپس با تمرکز بر برخی از خصوصیات رساله، به بازآفرینی مشخصات نویسنده اقدام خواهیم کرد. بیایید هویت نویسنده را بررسی کنیم.

هویت

بر خلاف سایر کتاب‌های عهد جدید، تشخیص هویت نویسنده رساله به عبرانیان کار آسانی نیست، زیرا نویسنده خود را معرفی نمی‌کند. حتی در ایام پدران کلیسا، «کلمنت اسکندریه» که در سال‌های ۱۵۰ تا ۲۱۵ میلادی می‌زیست، و نیز «اریجن» که در سال‌های ۱۸۵ تا ۲۵۴ زندگی می‌کرد، اذعان کردند که دیدگاه‌های متنوعی درباره نویسنده رساله به عبرانیان وجود داشته است. اما محققان افراد دیگری را نیز مانند «برنابا»، «لوقا»، «اپلس» و حتی «کلمنت روم» را به عنوان نویسنده پیشنهاد کرده‌اند.

«یوسیپوس» مورخ کلیسا، در سال ۳۲۵ میلادی در کتاب خود تحت عنوان «تاریخ کلیسا» به نوشته «اریجن» در بخش ۱۴ از فصل ۲۵ ششمین کتاب خود اشاره می‌کند که در باب نویسنده رساله به عبرانیان اینچنین می‌نویسد:

اما در این مورد که رساله عبرانیان را چه کسی نوشت... حقیقت امر را فقط خدا می‌داند.

اظهار نظر اریجن بیانگر این واقعیت است که او و همعصرانش هیچ اطمینانی نداشتند که نویسنده کتاب عبرانیان کیست. بسیاری از محققان امروزی کتاب مقدس با این نظر موافقت نمی‌کنند. فقط خداست که به راستی می‌داند نویسنده چه کسی است.

پرسش‌های مربوط به نویسنده رساله، به همراه سوءاستفاده‌هایی که گروه‌های بدعت‌گذار از کتاب عبرانیان می‌کردند، متأسفانه سبب شد که برخی در دوران پدران کلیسا شمول این کتاب در «کانن کتاب مقدس» یا همان کتب قانونی کتاب مقدس را زیر سوال ببرند. البته دانشمندان برجسته‌ای مانند «کلمنت روم» که در سال ۹۹ میلادی درگذشت، کتاب عبرانیان را هم‌تراز با سایر کتاب‌های کتاب مقدس تلقی می‌کردند. «ژوستین شهید» هم که بین سال‌های ۱۰۰ و ۱۶۵ میلادی می‌زیست همین اعتقاد را داشت. کتاب عبرانیان از لیست کتاب‌های «کانن ماریون» که در سال ۱۴۴ میلادی نوشته شد و «کانن موراتوری» که در سال ۱۷۰ میلادی به رشته تحریر در آمد، حذف

شده است. با این حال، در انتهای دوران پدران کلیسا، اکثر مفسرین معتبر کلیسای غرب و شرق، رساله به عبرانیان را به عنوان بخشی از «کانن کتاب مقدس» به رسمیت شناخته بودند. برداشت عمومی آنها این بود که نویسنده رساله به عبرانیان «پولس» است.

در طی قرون وسطی، اغلب محققان برجسته همچنان بر این باور بودند که «پولس رسول» عبرانیان را نوشته بود. اما در دوران اصلاحات کلیسا، اصلاح‌گران جنبش پروتستان بسیاری از سنت‌های کلیسایی، از جمله اینکه پولس نویسنده کتاب عبرانیان است را به چالش کشیدند. نظر «مارتین لوتر» بر این بود که «پولس» نویسنده عبرانیان است. «ژان کالون» راه‌حل‌های دیگری پیشنهاد کرد که در آنها اصرار داشت نویسنده این کتاب نمی‌تواند پولس باشد.

اغلب مفسرین معاصر، با پولس به عنوان نویسنده عبرانیان مخالفند. در این مقوله به سه دلیل خواهیم پرداخت. اول اینکه، همانطور که قبلاً گفتیم، نویسنده این رساله خود را معرفی نمی‌کند. در صورتی که عادت «پولس» بر این بود که خود را در شروع رسالاتش معرفی کند. در واقع، دوم تسالونیکیان ۲: ۲ روشن می‌کند که پولس نگران بود که مبادا مطالبی جعلی به اسم او پخش شوند. پس اگر پولس نویسنده عبرانیان باشد، غیرمنطقی به نظر می‌رسد که از معرفی خود غفلت کرده باشد.

دوم اینکه، رساله به عبرانیان بر مطالبی تاکید می‌کند که پولس در سایر رسالات خود یا هرگز اشاره‌ای به آنها نکرده و یا توجه خیلی کمی به آنها نشان داده است. به طور مثال، نویسنده عبرانیان در سه مورد از ملک‌یصدق نام می‌برد. او توجه خواننده را به خیمه عهد عتیق جلب می‌کند. او به تفصیل مقام عیسی به عنوان کاهن اعظم را شرح می‌دهد. وجود این مطالب، رساله به عبرانیان را از رسالاتی که پولس نوشته است، متمایز می‌کند. سومین و محکم‌ترین دلیل که پولس را به عنوان نویسنده عبرانیان رد می‌کند، این است که نویسنده عبرانیان فاصله‌ای بین خود و اولین نسل پیروان مسیح قائل می‌شود. در عبرانیان ۲: ۳ او می‌نویسد:

این نجات در آغاز به واسطه خداوند بیان شد و سپس توسط آنان که از او شنیدند بر ما ثابت گردید. (عبرانیان ۲: ۳، هزاره نو)

دقت کنید که در اینجا نویسنده روشن می‌کند که نجات «در آغاز به واسطه خداوند» - یعنی خود عیسی مسیح - بیان شد و سپس «توسط آنان که از او شنیدند بر ما ثابت گردید.» مفهوم این آیه این است که آنانی که پیغام انجیل را مستقیماً از عیسی شنیده بودند، آن را برای نویسنده و خوانندگان رساله تأیید و تصدیق کردند. نویسنده در اینجا پذیرفته است که ایمان مسیحی خود را از آنانی دریافت کرد که ابتدا از عیسی مسیح شنیده بودند. این

مورد با آنچه پولس رسول در غلاطیان ۱: ۱، ۱۱-۱۲ و اول قرنتیان ۱۱: ۲۳ می نویسد مغایرت دارد. در این متون پولس مدعی می شود که پیغام انجیل را مستقیماً از خود مسیح دریافت کرد.

پاسخ کوتاه و مختصر به این سوال که «چه کسی رساله به عبرانیان را نوشت؟» این است که بگوییم: «نمی دانیم». در رابطه با نویسنده فقط چند سرنخ در دست داریم. در طول تاریخ کلیسا پاسخ های متفاوتی به این پرسش داده شده است. برای مدتی طولانی، کلیسا تعلیم می داد که پولس رسول نویسنده رساله به عبرانیان است. به نظر من احتمال اینکه پولس نویسنده این رساله باشد بسیار کم است، چرا که تفاوت هایی بین عبرانیان و رسالات پولس وجود دارد. به طور نمونه، قبل از آنکه پولس با مخاطبینش صحبت کند، معمولاً خود را در شروع رسالاتش معرفی می کند. اما در عبرانیان به چنین چیزی بر نمی خوریم. در کتاب عبرانیان موضوعاتی مانند «مسیح در مقام کاهن اعظم» وجود دارند که در رسالات پولس توجه خاصی به آنها نشده است. بنابراین به احتمال بسیار قوی، پولس رسول نویسنده رساله به عبرانیان نیست. برخی احتمال داده اند که شاید «برنابا»، «پرسکله» و یا «پلس» نویسنده این کتاب باشند. «مارتین لوتر» تعلیم می داد که «پلس» می تواند نویسنده رساله باشد. علیرغم همه اینها، ما نمی دانیم که نویسنده این کتاب کیست. من فکر می کنم آنچه به صراحت می توان گفت این است که نویسنده از ایمانداران نسل دوم مسیحیت بوده است. نویسنده در فصل دوم کتاب، اشاره به افرادی می کند که از خود مسیح شنیدند و سپس آنچه را که از او شنیده بودند، به دیگران (از جمله نویسنده) رساندند. پس به نظر می رسد که نویسنده خود را در ردیف نسل دوم قرار می دهد.

- دکتر استیفان ویتمر

تا به اینجا به کاوش درباره نویسنده رساله به عبرانیان پرداختیم. هرچند که هویت نویسنده همچنان ناشناخته باقی می ماند، ولی می توانیم مشخصات او را گردآوری کنیم.

مشخصات

به دلیل کمبود وقت، در این بخش فقط به دو جنبه واضح زندگی نویسنده اشاره خواهیم کرد.

یهودی یونانی تبار: در وهله اول، نویسنده رساله یک یهودی یونانی تبار است. اکثر محققان معاصر هم نظرند که نویسنده این کتاب پولس نیست. در نهایت، بهترین نتیجه گیری همان است که اریجن به آن رسید. فقط خدا می داند که نویسنده کتاب عبرانیان چه کسی است. بحث درباره اینکه نویسنده رساله کیست، سالیان سال ادامه داشته

است. اما این بحث‌ها نباید ما را از یادگیری در مورد سرنخ‌هایی که متن درباره نویسنده و شخصیت او ارائه می‌دهد، باز دارند.

از متن می‌توان تأثیرات یهودی و یونانی بر نویسنده و رساله‌اش را مشاهده کرد. دانش نویسنده از عهد عتیق گویای میراث غنی نویسنده است. در واقع در ۱۳ فصل، نویسنده ۳۱ بار از عهد عتیق نقل قول می‌کند. همچنین به نظر می‌رسد که نویسنده از تربیت یونانی قوی‌ای برخوردار بوده است. استفاده او از ترجمه سپتواجنت یا هفتادگانی - ترجمه یونانی عهد عتیق - مفسرین گذشته را قانع کرده بود که او باید یک یهودی یونانی تبار باشد. اما کشف کتیبه‌های دریای مرده در نیمه دوم قرن پیشین نشان می‌دهد که آیاتی که تصور می‌شد مستقیماً از ترجمه هفتادگانی نقل قول شده باشند، شاید از متن‌های غیر سنتی عبری گرفته شده‌اند. به همین دلیل، نمی‌توانیم به یقین بگوییم که نویسنده عبرانیان از ترجمه هفتادگانی استفاده کرده است. علیرغم این کشفیات، همچنان می‌توان مطمئن بود که نویسنده عبرانیان یک یهودی یونانی تبار بوده است. زبان یونانی فاخر او سندی قوی از تربیت یونانی اوست. و دایره لغاتی که استفاده کرده است نشان از استادی در زبان دارند که حتی از نوشته‌های لوقا نیز پیشی می‌گیرند.

روشنفکر پر شور: نویسنده عبرانیان نه تنها یک یهودی یونانی تبار بود، بلکه به یقین می‌توان این خصوصیت را نیز به مشخصات او اضافه کرد که او یک روشنفکر پر شور هم بوده است. طیف گسترده‌ای از مفسرین بر این باور هستند که نویسنده عبرانیان یک روشن‌فکر بوده است. استدلال‌های الاهیاتی در عبرانیان پیچیده‌تر از مباحثی است که در سایر کتاب‌های عهد جدید وجود دارند. در حقیقت، خود نویسنده نیز بر برتری تاملات پیچیده الاهیاتی در متونی مثل عبرانیان ۵: ۱۳-۱۴ اشاره می‌کند؛ آنجا که نشان می‌دهد پیروان مسیح برای تمییز نیک از بد باید به بلوغ تعلیمی برسند.

با مطالعه مطالب رساله به عبرانیان می‌توانیم چند مورد را درباره نویسنده بگوییم. او شخصی با استعداد بوده که از زیر و بم ترجمه هفتادگانی - ترجمه یونانی عهد عتیق - مطلع بوده است. او می‌توانست متن‌ها را با روشی به هم مرتبط کند که برای مخاطب که یک یهود سنتی است مجاب‌کننده باشد. احتمالاً او یک نویسنده یهودی و یونانی تبار بوده که نوشته‌هایش خطاب به یهودیان یونانی تبار بود. منظور من از افراد یونانی تبار، آنانی است که هرچند زبان‌شان یونانی بود، اما هم به سنت‌های یهودی خود متعهد بودند و هم از عهد عتیق اطلاعات گسترده‌ای داشتند.

- دکتر کریگ کینر

اگرچه بایستی نویسنده عبرانیان را یک روشنفکر در نظر گرفت، اما باید در نظر داشت که او یک شخص علمی خشک و سرد نیست. او در رابطه با زندگی مسیحی احساسات عمیق و پر شوری داشت. نوشته‌های او، سرسپردگی و عشق او را به همقطاران مسیحی‌اش ثابت می‌کند. به روشی که او در عبرانیان ۱۰: ۳۳-۳۴ همدردی می‌کند، توجه کنید:

شما بارها در معرض اهانت و بد رفتاری قرار گرفتید و گاهی با کسانی که چنین بدی‌ها را می‌دیدند شریک و سهیم بودید. شما با زندانیان هم‌درد بودید و وقتی اموال شما را به زور می‌گرفتند با خوشرویی آن را قبول می‌کردید چون می‌دانستید که صاحب چیزی هستید که به مراتب بهتر بوده و تا به ابد باقی می‌ماند. (عبرانیان ۱۰: ۳۳-۳۴، ترجمه مؤده)

به همین صورت در عبرانیان ۱۲: ۱-۲ او اشتیاق و علاقه شدید خود به مسیح را اینگونه نشان می‌دهد:

بنابراین چونکه ما نیز چنین ابر شاهدان را گرداگرد خود داریم، هر بار گران و گناهی را که ما را سخت می‌پیچد، دور بکنیم و با صبر در آن میدان که پیش روی ما مقرر شده است بدویم، و به سوی پیشوا و کامل‌کننده ایمان یعنی عیسی نگران باشیم که به جهت آن خوشی که پیش او موضوع بود، بی‌حرمتی را ناچیز شمرده، متحمل صلیب گردید و به دست راست تخت خدا نشسته است. (عبرانیان ۱۲: ۱-۲)

با خواندن این آیات و متون دیگر بسیار دشوار است که نویسنده را یک دانشمند سرد و بی‌روح تصور کنیم. او احساسات پر شوری نسبت به مسیح و مخاطبینش دارد. اگر شور و عشق نویسنده را نادیده بگیریم، از یکی از ویژگی‌های برجسته این کتاب غافل مانده‌ایم.

یکی از چیزهای دیگر که درباره نویسنده یاد می‌گیریم این است که او نگران وضعیت انانی‌ست که مخاطبین موعظه‌ها و نوشته‌های او بودند. او نگران بی‌اعتنایی روحانی آنهاست. به همین دلیل بارها و بارها خطر ضعف، خستگی و حتی ارتداد را به آنها گوشزد می‌کند. پس در عین حال که او یک الاهدان و مفسر عالی کتاب مقدس است، او شخصی‌ست که شناختی شخصی و بسیار خوب از مخاطبین دارد. او حقیقتاً به فکر آنهاست طوری که تمام آنچه در توان دارد در قالب الاهیات، تفسیر کتاب مقدس، و کاربردهای عملی را در کنار هم مرتب می‌کند تا آنها را در سفر زندگی روحانی‌شان کمک کند.

- دکتر اکارد اشنبیل

تا به اینجا در بحث‌مان پیرامون زمینه کتاب عبرانیان، بر نویسنده کتاب تمرکز کردیم. اکنون باید به موضوع دوم پردازیم که مخاطبین اولیه کتاب عبرانیان است.

مخاطبین اولیه

فقدان هرگونه اسمی از مخاطبین رساله، نام شهر و یا منطقه زندگی آنان باعث شده است که کتاب عبرانیان شناخت روشنی از مخاطبین خود ارائه ندهد. با این حال در حالت کلی می‌توان اطمینان داشت که نویسنده، رساله خود را به مخاطبین خاصی می‌نویسد که با آنها آشنایی شخصی دارد. در ۱۳: ۹-۲۴ او به مخاطبینش اطمینان می‌دهد که قصد دارد آنها را مجدداً ملاقات کند. او از تیموتائوس به عنوان «برادر ما» یاد می‌کند و صحبت از «آنانی که از ایتالیا هستند» نیز می‌کند که ظاهراً مخاطبینش با آنها آشنایی داشته‌اند.

در مطالعه رساله به عبرانیان پنج عامل مهم را درباره مخاطبین اولیه این رساله باید در نظر داشت. در اینجا نگاهی به این پنج عامل خواهیم انداخت.

یهودی

بی‌دلیل نیست اگر فکر کنیم که حداقل تعداد قابل توجهی از مخاطبین اولیه این رساله یهودی هستند. عبرانیان ۱: ۱ این مورد را روشن می‌کند.

در گذشته، خدا بارها و از راه‌های گوناگون به واسطه پیامبران با پدران ما سخن گفت. (عبرانیان ۱: ۱، هزاره نو)

در اینجا نویسنده اشاره روشنی می‌کند که در عهد عتیق خدا خود را به بنی اسرائیل آشکار کرد. اما دقت کنید که اسرائیلی‌های عهد عتیق را «پدران ما» می‌نامد. او آنها را اجداد خود و مخاطبینش می‌داند. جای تعجب نیست که حتی در زمان «ترتولیان» که حدود سال‌های ۱۵۵ تا ۲۳۰ میلادی می‌زیست، عنوان سنتی این کتاب «پروس هبرایوس» (Pros Hebraios) به معنی «برای عبرانیان» بوده است.

یونانی‌تبار

دوم اینکه به احتمال قوی، اکثر مخاطبان رساله یونانی‌تبار بوده‌اند. محتوای این کتاب نشان می‌دهد که مخاطبان نویسنده با تعالیم الاهیاتی متداول در میان یهودیانی که خارج از فلسطین زندگی می‌کردند آشنایی بیشتری داشتند تا آنچه در سایر محافل سنتی یهودی داخل فلسطین تعلیم داده می‌شد.

گروهی از مفسرین سعی کرده‌اند محل سکونت احتمالی مخاطبان رساله را در خارج از فلسطین مشخص کنند. با توجه به اینکه «کلمنت روم» در اولین رساله‌اش در سال ۹۵ میلادی به این رساله اشاره کرده است، برخی را بر آن داشته تا حدس بزنند که این مخاطبان در روم زندگی می‌کردند. برای اثبات این نقطه‌نظر، از عبرانیان ۱۳: ۲۴ استفاده شده است، جایی که می‌گوید: «آنانی که از ایتالیا هستند.» این پیشنهادات همگی جالب‌اند. اما در نهایت آنچه که با اطمینان می‌توان ادعا کرد این است که بخش بزرگی از اولین مخاطبان رساله، یهودیان یونانی‌تباری بودند که خارج از فلسطین زندگی می‌کردند.

نابالغ

سوم اینکه، اولین مخاطبان رساله به عبرانیان نابالغ بودند. نویسنده عبرانیان آنان را در عبرانیان ۵: ۱۲ اینچنین توصیف می‌کند:

به راستی که پس از گذشت این همه وقت، خود می‌بایست معلم باشید، و با این حال نیاز دارید کسی اصول ابتدایی کلام خدا را بار دیگر از اول به شما بیاموزد. (عبرانیان ۵: ۱۲، هزاره نو)

اگر نویسنده می‌گوید: «پس از گذشت این همه وقت، خود می‌بایست معلم باشید» پس این مخاطبین باید برای مدتی طولانی در ایمان بوده باشند. آنها باید در زمینه آموزه‌های الاهیاتی پیشرفت چشمگیری کرده باشند. اما همانطور که نویسنده اضافه می‌کند، آنها نیاز دارند کسی «اصول ابتدایی کلام خدا را بار دیگر از اول» به آنها بیاموزد. قابل توجه است که هرچند مخاطبان این رساله از لحاظ الاهیاتی نابالغ بودند، اما رساله به عبرانیان در برگیرنده پیشرفته‌ترین و پیچیده‌ترین تعالیم الاهیاتی بین همه کتاب‌های عهد جدید است. چگونه می‌توان ویژگی‌های این رساله را با عدم بلوغ خوانندگان این رساله تطبیق داد؟ بهترین راه درک این وضعیت این است که به یاد داشته باشیم، مسیحیان اولیه کارهایی را که در کنیسه‌های قرون اول معمول بود در پیش گرفته بودند.

از متونی مثل لوقا ۴: ۱۶ و اعمال رسولان ۱۳: ۱۵ و اول تیموتائوس ۴: ۱۳ می‌آموزیم که رهبران کنایس یهود و کلیساهای مسیحی بر امر قرائت و تشریح کتاب مقدس به جماعت‌شان نظارت داشتند. بنابراین نویسنده عبرانیان به نوشتن برخی از پیچیده‌ترین اصول الاهیاتی عهد جدید می‌پردازد، چون از رهبران کلیسا انتظار دارد که رساله او را به جماعت‌شان آموزش دهند. اگر نویسنده در عبرانیان ۵: ۱۱ آنها را به خاطر کمبود درک روحانی- «درک روحانی‌تان کُند شده است» (ترجمه تفسیری) - سرزنش می‌کند، احتمالاً دلیلش این بوده که اکثر مخاطبان از رهبران خود به طور شایسته اطاعت نمی‌کردند و در نتیجه، از لحاظ الاهیاتی نابالغ باقی مانده بودند.

آنچه نویسنده در عبرانیان ۱۳: ۱۷ می‌نویسد این نظریه را تأیید می‌کند:

از رهبران خود اطاعت و پیروی کنید، زیرا آنان پاسداران جان‌های شما هستند و در برابر خدا مسئولند. طوری رفتار کنید که آنها از خدمات خود راضی و خوشنود باشند و نه ناراحت، چون در آن صورت نفعی عاید شما نخواهد شد. (عبرانیان ۱۳: ۱۷، ترجمه مؤده)

جفادیده

چهارم اینکه مخاطبان اولیه رساله به عبرانیان مورد جفا قرار گرفته بودند. مسیحیان قرن اول در دو مرحله تحت جفایی معروف قرار گرفتند که شاید به طور مستقیم بر مخاطبان اولیه رساله عبرانیان اثر گذاشته باشد. در سال ۴۹ میلادی کلادیوس، امپراتور روم، یهودیان را از شهر روم اخراج کرد. در حدود سال ۶۴ میلادی و در حومه شهر روم، امپراتور نرون مسیحیان را مورد آزار و جفای شدید قرار داد. با مطالعه رساله این نکته ثابت می‌شود که مخاطبین اولیه رساله در گذشته متحمل جفا بوده‌اند، بعضی از آنها همچنان تحت جفا بودند و پیش‌بینی نویسنده این است که آنان در آینده بیشتر و شاید به صورتی شدیدتر جفا خواهند دید.

در ۱۰: ۳۲-۳۵ نویسنده توجه ما را به موضوع جفا جلب می‌کند. جفایی که حداقل تعدادی از مخاطبین، طعم آن را در گذشته چشیده بودند:

شما باید زمان گذشته را به یاد آورید، وقتی که متحمل رنج‌های عظیم گشتید... بنابراین اعتماد خود را از دست ندهید، زیرا پاداش بزرگی به همراه خواهد داشت. (عبرانیان ۱۰: ۳۲-۳۵، مؤده)

در اینجا نویسنده مخاطبین خود را به خاطر ایستادگی در مقابل رنج‌ها و زحمات هنگامی که «تازه به نور الاهی منور شده بودند» تحسین می‌کند. او آنان را تشویق می‌کند که اعتماد خود را از دست ندهند. واژه یونانی‌ای که در اینجا «اعتماد» ترجمه شده، «پاررِسیا» (parresia) است که در بسیاری از متون به معنای «شجاعت»، «دلیری» و «عدم ترس در برابر صاحب منصبان است. انتخاب این واژه نشان می‌دهد که مخاطبین این رساله به طریقی تحت جفاهای عمومی یا رسمی قرار داشتند و بنابراین وسوسه می‌شدند که دلیری و شجاعت خود را از دست بدهند.

نویسنده در عبرانیان ۱۳: ۳ مستقیماً به جفاهایی که آنان در حال حاضر با آنها درگیر بودند اشاره می‌کند:

زندانیان را چنانکه گویی با ایشان هم زندان هستید به خاطر داشته باشید و ستم‌دیدگان را فراموش نکنید، چون شما هم مانند آنها ستم دیده‌اید. (عبرانیان ۱۳: ۳، مژده)

در این بخش، نویسنده مخاطبین خود را نصیحت می‌کند که آنانی را که در زندانند به یاد داشته باشند، چنانکه گویی خود آنان، با آنها در بندند و همه آنها را که آزار می‌بینند به یاد آورند، چنانکه گویی خود آنها جسمی رنج می‌کشند.

از این آیات این حقیقت استنباط می‌شود که همه این جفاها فقط مربوط به دوران گذشته نیست. نویسنده می‌داند که علاوه بر جفاهای دوران گذشته و حال، آینده آنها نیز در خطر بروز جفاها قرار دارد. به این نصیحت نویسنده توجه کنید:

پس تفکر کنید در او که متحمل چنین مخالفتی بود که از گناهکاران به او پدید آمد، مبادا در جان‌های خود ضعف کرده، خسته شوید. هنوز در جهاد با گناه تا به حد خون مقاومت نکرده‌اید. (عبرانیان ۱۲: ۳-۴)

همانطور که این آیات خاطر نشان می‌کند، نویسنده می‌داند که جفاهای بیشتری در انتظار مخاطبین اوست. او نسبت به این موضوع دلواپس است.

مخاطبین اصلی رساله به عبرانیان بر اساس عبرانیان باب ۱۰ در حال رویارویی با مسائل گوناگون بودند. آنها رنج و زحمات مختلفی را متحمل شده بودند، اموال آنان تاراج شده بود. برخی از آنها در زندان محبوس بودند و بسیاری به صورت‌های مختلف مورد تمسخر عام قرار گرفته بودند. اما نویسنده هنوز در حین اینکه این نامه را می‌نویسد، از آنها استدعا می‌کند که مانند مسیح که خارج از اردوگاه (اورشلیم) مطرود و تنها شد، حاضر باشند این رنج‌ها را تحمل کنند. او در این بخش به عهد عتیق اشاره می‌کند و بدین ترتیب از آنها دعوت می‌کند تا حاضر باشند که از کنایس اخراج شوند و در صورت رفتن به اورشلیم آماده این باشند که از هیکل بیرون و طرد شوند. من مطمئنم که اینچنین وقایعی در زمان نگارش این رساله در حال وقوع بود. اینها اشکال مختلف جفاهایی بود که ایمانداران به مسیح با آنها روبرو بودند. نویسنده در فصل ۱۲ می‌گوید که جفاها و زحمات آنها هنوز تا حد ریختن خون شدت نگرفته است. او همانطور که در فصل دوم نیز اشاره می‌کند، می‌خواهد آنها اطمینان حاصل کنند که به وسیله پیروزی مسیح از قدرتی که ترس از مرگ دارد آزاد شده‌اند. او می‌داندست که جفایی سخت‌تر و پُر خون‌تر در انتظار آنها بود.

- دکتر دنیس جانسون

ارتداد قریب الوقوع

پنجم، از آنجا که خوانندگان کتاب عبرانیان در جفا بودند، بسیاری از آنان نزدیک بود که بلغزند و از ایمان برگردند. آنها فقط دچار ضعف و دلسردی نشده بودند، بلکه شدت جفا آنها را تحت خطر پشت کردن کامل به مسیح قرار داده بود. به طور نمونه، در عبرانیان ۱۰: ۲۶-۲۷ با این هشدار روبرو می‌شویم:

زیرا که بعد از پذیرفتن معرفت راستی اگر عمداً گناهکار شویم، دیگر قربانی گناهان باقی نیست، بلکه انتظار هولناک عذاب و غیرت آتشی که مخالفان را فرو خواهد برد. (عبرانیان ۱۰: ۲۶-۲۷)

در اینجا باید توجه کنیم که نویسنده عبرانیان تنها از مجموعه‌ای گناهان بی‌اهمیت صحبت نمی‌کند، بلکه او به طور جدی دربارهٔ پشت کردن کامل به مسیح سخن می‌گوید. او به همین دلیل از عبارت «قربانی برای گناهان باقی نمی‌ماند» استفاده می‌کند. هنگامی که مردم ایمان مسیحی را ترک می‌کنند، ثابت می‌کنند که در اصل به مسیح ایمان نداشته‌اند. این شرایط بسیاری از افرادی بود که رساله عبرانیان خطاب به آنها نوشته شده بود. از آنجا که اینچنین افراد در اصل ایماندار نبوده‌اند، تنها چیزی که برای آنها باقی می‌ماند، «انتظار هولناک عذاب و غیرت آتشی است که مخالفان را فرو خواهد برد.»

همانطور که ما در درس بعدی نیز به آن خواهیم پرداخت، این قسمت و بخش‌های مشابه دیگر به هیچوجه دربارهٔ از دست دادن نجات صحبت نمی‌کنند، بلکه این آیات مربوط به کسانی‌اند که به ایمان اعتراف می‌کنند و بسیاری از برکات را نیز تجربه می‌کنند ولی هیچگاه تولد تازه و عادل‌شمردگی در آنها اتفاق نمی‌افتد. این واضح بود که در همهٔ شرایط برخی از مخاطبین رساله عبرانیان درصدد ترک ایمان بودند. اکنون که ما زمینهٔ شرایط و اوضاع مخاطبین اصلی و نویسنده را مورد بررسی قرار دادیم، وقت آن است که به تاریخ نگارش این کتاب بپردازیم.

تاریخ

اگرچه اطلاع دقیقی از تاریخ نگارش این کتاب در دست نیست، اما به طور تخمینی می‌توان حدس زد که این رساله در چه فاصلهٔ زمانی‌ای نوشته شده است. در این بخش، ما ابتدا به ابتدایی‌ترین تاریخ محتمل (terminus a quo) و سپس به متاخرترین تاریخ احتمالی (terminus ad quem) خواهیم پرداخت. شواهد تاریخی و استفاده از نوشتجات موجود در کتاب مقدس، صحت هر دو احتمال را تایید می‌کند. از یک طرف، عبرانیان ۱۲: ۲۳ احتمال ابتدایی‌ترین تاریخ را تایید می‌کند. در این آیه نویسنده می‌نویسد:

بدانید که برادر ما تیموتائوس رهایی یافته است و اگر زود آید، به اتفاق او شما را ملاقات خواهیم نمود. (عبرانیان ۱۳: ۲۳)

در اینجا می‌بینیم که تیموتائوس اخیراً از زندان آزاد شده است. ما در هیچ کجای نوشتجات عهد جدید به زندانی شدن تیموتائوس بر نمی‌خوریم. از طرفی، در دوم تیموتائوس می‌بینیم که پولس این کتاب را که آخرین نامه او بود، کمی قبل از مرگش به رشته تحریر در آورد. تیموتائوس می‌توانست آزادانه سفر کند و احتیاجات پولس را به دست او برساند. اما این آیات به ما نشان می‌دهند که تیموتائوس در برهه‌ای از زمان در حبس بوده و سپس آزاد شده است. به همین دلیل کتاب عبرانیان بایستی پس از مرگ پولس، یعنی حدود ۶۵ میلادی به رشته تحریر در آمده باشد.

از سوی دیگر متاخرترین تاریخ احتمالی برای نوشتن این کتاب حدود ۹۵ میلادی تخمین زده شده است، چون کلمنت روم در کتاب اول خود به کتاب عبرانیان اشاره می‌کند.

در عین حال، بسیاری از مفسرین معتقدند که در متنی چون عبرانیان ۵: ۱-۳، نویسنده برای تشریح وظایف قربانی گذرانیدن کاهن از افعال زمان حال استفاده می‌کند. این نکته حائز اهمیت است. زیرا نویسنده این کتاب در بقیه کتاب در بررسی وقایع گذشته، به طور مستمر از افعال ماضی یونانی استفاده می‌کند. بنابراین به نظر می‌رسد که در زمان نگارش این رساله فعالیت‌های کاهنان هنوز در حال اجرا بوده است.

همچنین در ۸: ۱۳، نویسنده مخاطبین خود را تشویق می‌کند که دوباره به گذرانیدن قربانی‌هایی که خدا توسط عهد موسی وضع کرده بود، بنگردند.

او در این بخش توضیح می‌دهد که انجام این مراسم در پرتو نور حقیقت عهد جدید از میان می‌رود. ما می‌دانیم که اجرای مراسم کاهنان و قربانی‌های لاویان در سال ۷۰ میلادی یعنی زمانی که رومیان اورشلیم و معبد را نابود کردند، متوقف شد.

بنابراین کلیه این شواهد نشان می‌دهد که تاریخ نگارش کتاب عبرانیان در حد فاصل بین مرگ پولس (۶۵ میلادی) و پیش از تخریب معبد (۷۰ میلادی) بوده است.

در بخشی از درس که درباره زمینه و هدف کتاب عبرانیان بود، ما به چندین خصوصیت در رابطه با زمینه این رساله پرداختیم. اکنون به هدف اصلی این کتاب خواهیم پرداخت. چرا کتاب عبرانیان نوشته شد؟

هدف

قطعا نویسنده کتابی طولانی همچون عبرانیان که از بخش‌های متعددی تشکیل شده، اهداف زیادی از نوشتن آن در سر داشته است. اما در این درس ما به اختصار به هدف اصلی خواهیم پرداخت. هر بخشی از این کتاب بر موضوع خاصی تاکید می‌کند و به هر یک از این موضوعات در درس بعدی خواهیم پرداخت. اما در این قسمت، در صدد آن هستیم که ببینیم این کتاب در مجموع چگونه طرح‌ریزی شده است تا مفاهیم، رفتار و احساسات مخاطبین اصلی خود را تحت تاثیر قرار دهد.

مفسرین، هدف اصلی کتاب عبرانیان را به صور گوناگونی تشریح کرده‌اند، اما ما آن را به صورت زیر تعریف خواهیم کرد:

نویسنده کتاب عبرانیان، این رساله را نوشت تا مخاطبین خود را به رد تعالیم یهودی آن زمان و وفاداری در ایمان مسیحی ترغیب کند.

این مقصود اولیه به ما کمک می‌کند تا نکات اصلی این کتاب را بهتر کشف کنیم. همانطور که قبلا هم متذکر شدیم، هدف نویسنده از نوشتن این نامه، تشویق و نصیحت مخاطبین خود است. او در عبرانیان ۱۳: ۲۲ اینچنین می‌نویسد:

ای برادران از شما التماس دارم که این کلام نصیحت آمیز را متحمل شوید (عبرانیان ۱۳: ۲۲).

توجه کنید او به خوانندگان التماس می‌کند که این نامه را به عنوان یک «کلام نصیحت‌آمیز» بپذیرند. کلمه «التماس» از واژه یونانی پاراکالئو (parakaleo) مشتق می‌شود که با کلمه نصیحت‌آمیزی که در این آیه مورد استفاده قرار گرفته، هم‌ریشه است.

مفهوم اصلی نصیحت‌آمیز در واقع دعوت از افراد برای هم‌سو شدن با نظر کسی است که سخن می‌گوید. این همان اصطلاحی است که دعوت اضطراری یحییای تعمیددهنده از مردم برای توبه در بر داشت (لوقا ۳: ۱۸). نکته جالب این است که عبارت «کلام نصیحت‌آمیز» همچنین در اعمال ۱۳: ۱۵ نیز مورد استفاده قرار گرفته است. در این بخش رهبران کنیسه در انطاکیه از پولس و همراهش درخواست می‌کنند که پس از قرائت کلام خدا، کلامی نصیحت‌آمیز به آنها بگویند. این اصطلاح احتمالا در قرن اول همان مفهومی را داشت که امروزه به عنوان موعظه در بین ما معمول است.

خوب، نویسنده آنچه را که انجام می‌دهد، کلام نصیحت‌آمیز می‌خواند. این همان چیزی است که در ۱۳: ۲۲ به آن اشاره شده است. این یعنی که کتاب عبرانیان در کل، کلام نصیحت‌آمیز و تشویق‌کننده است. این کتاب در واقع یک موعظه است. استفاده از سبک فن بیان مفاهیم، اساساً ابزاری است که نویسنده به وسیله آن مخاطبین خود را متقاعد می‌کند تا در سرسپردگی خویش نسبت به عیسی به عنوان پسر خدا، خداوند و نجات‌دهنده‌شان امین بمانند. بنابراین استفاده از سبک بیان و یا موعظه به نویسنده این اجازه را می‌دهد که در جزئیات به موضوعات مختلف بپردازد، تورات یهودیان را مورد تفسیر قرار دهد (منظور تعبیر و تفسیری است که معنی آن را برای خوانندگان روشن کند) و سپس آن را به صورتی قدرتمند و پر مفهوم به مخاطبین خود عرضه کند، طوری که در آخر بدانند چه باید بکنند. او از خوانندگان می‌خواهد که به نجاتی که مسیح به آنها ارزانی داشته است محکم بچسبند. این در واقع نجاتی است که خدا در مسیح به آنها عرضه کرده است.

- دکتر فردریک لانگ

هر نامه یا رساله‌ای در عهد جدید حاوی بخش نصیحت و تشویق است. اما کتاب عبرانیان از این لحاظ در ردیف ویژه‌ای قرار داد.

برای کشف مقصود نویسنده، بهتر است به تعداد زیاد نصایح و اندرزها در این رساله نگاهی دقیق‌تر بیندازیم. سپس نوبت آن است که مقصود از بیان این نصایح را مورد بررسی قرار دهیم. نصایحی که نویسنده امیدوار است مخاطبینش به آنها واکنش مثبت نشان دهند. بیایید ابتدا به شدت نصایح نویسنده برای مخاطبش نگاه کنیم.

شدت نصایح

برای درک این موضوع ابتدا باید به دو مورد توجه نشان داد. اول اینکه چند دفعه یک بار این نصایح تکرار می‌شوند. دوم آنکه نویسنده از چه نوع سبک بیانی برای انتقال این پندها و نصایح استفاده می‌کند؟

دفعات تکرار

دفعات تکرار این نصایح ما را کمک می‌کند که به ضرورت و اضطرار آنها پی ببریم. گاهی اوقات این پند و اندرزها به صورتی ضمنی و سربسته به کار برده شده‌اند. اما حداقل ۳۰ دفعه به شکلی صریح و بی‌پرده ظاهر می‌شوند. در بسیاری مواقع نویسنده از یکی از خصوصیات دستور زبان یونانی استفاده می‌کند که «وجه شرطی پندآمیز» (hortatory subjunctive) نام دارد. این صورت زبانی که حالت شفاهی دارد معمولاً از خواهش، التماس و استدعا استفاده می‌کند که به صورت «بیاید این را انجام دهیم» ترجمه شده‌اند. برای مثال در ۴: ۱۴ و ۱۶ به دو نمونه از اینچنین نصایحی بر می‌خوریم:

«بیباید اعتراف خود را استوار نگاه داریم...» «بیباید تا با دلیری به تخت فیض بخش خدا نزدیک شویم» (عبرانیان ۴: ۱۴ و ۱۶، هزاره و مؤده).

نویسنده همچنین خوانندگان خود را با افعال امری مورد خطاب قرار می‌دهد. ما اینگونه افعال را معمولاً به صورت امر و دستور ترجمه می‌کنیم. به طور مثال، در عبرانیان ۱۲: ۱۲-۱۶ به این نوع پند و اندرز بر می‌خوریم:

دست‌های سست و زانوان لرزان خود را قوی سازید. برای پاهای خود راه‌های هموار بسازید... سخت بکوشید که با همه مردم در صلح و صفا به سر برید و مقدس باشید... مواظب باشید کسی از فیض خدا محروم نشود و هیچ ریشه تلخی نمو نکند... هوشیار باشید که هیچ یک از شما فاسد یا همچون عیسو دنیوی نشود (عبرانیان ۱۲: ۱۲-۱۶، هزاره نو)

یکی از دلایلی که لازم است به تعداد دفعات به کارگیری این نصایح توجه کنیم این است که بسندگی به آموزه‌های الاهیاتی صرف، قصد نویسنده را کم‌رنگ می‌کند. او نمی‌خواهد که فقط اطلاعات الاهیاتی در اختیار آنها قرار دهد، بلکه قصد اصلی او این است که با در اختیار گذاشتن تعلیم صحیح، آنها را تشویق کند تا دیدگاه‌ها و روش‌های دیگری در پیش بگیرند و بر اساس آن رفتار کنند. به همین دلیل او کتاب خود را «کلام نصیحت‌آمیز» می‌خواند. اگر ما این نکته ضروری را در نظر نگیریم، یکی از ابعاد حیاتی کتاب عبرانیان را از قلم انداخته‌ایم. تا به حال دیدیم که اهمیت نصایح نویسنده به وسیله تعدد تکرار آنها نشان داده می‌شود. اکنون با نگاهی به فن بیان نویسنده، به اشتیاق او جهت نصیحت و تشویق پی خواهیم برد.

فن بیان مفاهیم

کتاب عبرانیان معمولاً به عنوان کتابی که سرشار از فن بیان مفاهیم است شناخته شده است. منظور از این لفظ این است که نویسنده برای رسیدن به مقصود خویش از فنون مختلف ادبی استفاده می‌کند. در قرن اول میلادی این فنون ادبی دربرگیرنده فن فصاحت و سخنوری و گفتمان و مناظره نیز بود. بسیاری از این فنون ادبی گهگاه در کتب عهد جدید ظاهر می‌شوند. اما در رساله به عبرانیان بیش از هر کتاب دیگری این کاربرد قابل مشاهده است.

کتاب عبرانیان احتمالاً بهترین نمونه در عهد جدید از نویسنده‌ای است که از لحاظ فصاحت بیان و فنون ادبی غنی، مهارت سرشاری دارد. این مهارت‌ها به نویسنده کمک کرده تا به مقصود اصلی خود دست یابد. او سعی می‌کند

برتریت مسیح و عهد جدید را بر عهد عتیق نشان دهد. او با مباحثاتی که از فنون ادبی قوی برخوردار هستند، به این هدف نائل شده است. نویسنده عبرانیان با استفاده از ساختارهای گوناگون و زیبا، با فصاحت خاصی توجه خوانندگان را جلب می‌کند و سپس آنها را در این مباحثه به نقطه‌ای می‌رساند که مجاب شوند.

- دکتر مارک استراوس

یکی از فنون بیان در یونانی سینکریسیز (synkrisis) یا مقایسه متناظر خوانده می‌شود که به وسیله آن نویسنده به مقایسه جزء به جزء دو چیز می‌پردازد تا خواننده را به نکته‌ای که مورد نظر او است مجاب کند. به طور مثال کاربرد این سبک در عبرانیان ۷: ۱۱-۲۸ قابل مشاهده است. نویسنده در این بخش در حال مباحثه بر سر این مطلب است که مسیح همانند ملکیمصدق (کاهن و پادشاهی که در کتاب پیدایش از آن سخن به میان آمده است)، کاهن و پادشاه است. اما او به جای اینکه فقط این حقیقت را اعلام کند، به مقایسه بین ملکیمصدق و مسیح می‌پردازد. نویسنده کتاب عبرانیان در مقایسه خود، هدفمندانه به ۸ نکته اشاره می‌کند و والدین، شجره‌نامه، تولد، مرگ، مقام، عمل، وضعیت اجتماعی و دستاوردهای آنها را مورد مقایسه قرار می‌دهد. این مقایسه جزء به جزء طوری طرح‌ریزی شده است که هرگونه شک و شبهه در رابطه با این حقیقت که مسیح کاهن اعظم پادشاه است را از ذهن‌ها پاک کند.

یکی دیگر از فنون بیان در کتاب عبرانیان، اگزیمپلا (exempla) یا مثال‌آوری خوانده می‌شود. این نوع سبک در واقع فهرستی از نمونه‌ها و یا تصاویری است که یکی پس از دیگری مطرح می‌شوند تا برای اثبات نقطه نظر خاصی خاص، مباحثه‌ای قانع‌کننده ارائه دهند. این نوع روش سخنوری در فهرست شخصیت‌های ایمان که در عبرانیان باب ۱۱ فهرست شده‌اند، دیده می‌شود. در این بخش نویسنده فهرستی از اسامی ارائه می‌دهد: هابیل، خنوخ، نوح، ابراهیم، سارا، اسحاق، یعقوب، یوسف، موسی، قوم اسرائیل، راحاب، جدعون، باراق، شمشون، یفتاح، داوود، سموئیل و انبیا. ادامه این فهرست طولانی طوری طرح‌ریزی شده است تا خواننده توسط آن مجاب گردد که خادم حقیقی خدا باید در جفاها وفادار بماند.

سومین فن بیان که در کتاب عبرانیان مورد استفاده قرار گرفته است، در زبان عبری کول واهومر (qol wahomer) نام دارد. این اصطلاح عبری که ترجمه آن «سبک به سنگین»، «کم به زیاد» یا «ساده به پیچیده» است در ادبیات یونانی - رومی و همچنین نوشتجات معلمین یهودی اصطلاحی آشنا به شمار می‌رفت. این سبک استدلال با یک فرض آغاز می‌شود که برای شنوندگان، به عنوان امری قطعی پذیرفته شده است. سپس با مطرح کردن نتایج دشوارتر، کمک می‌کند که شنونده اگرچه ابتدا دچار شک و شبهه شده است، اما به حقانیت موضوع پی ببرد. اگر ساده‌تر بخواهیم این مطلب را توضیح دهیم به این ترتیب است که چون فرض در این استدلال صحیح

است، پس قطعاً حکم مسئله و یا نتیجه‌گیری نیز با وجود پیچیدگی و دشواری‌ای که داراست، حقیقت دارد. این نمونه را می‌توان در ۱۰: ۲۸-۲۹ یافت.

هر که شریعت موسی را خوار شمرد، بدون رحم به دو یا سه شاهد کشته می‌شود. پس به چه مقدار گمان می‌کنید که آن کس، مستحق عقوبت سخت‌تر شمرده خواهد شد که پسر خدا را پایمال کرد و خون عهدی را که به آن مقدس گردانیده شد، ناپاک شمرد و روح نعمت را بی‌حرمت کرد؟ (عبرانیان ۱۰: ۲۸-۲۹)

در اینجا نویسنده با یک فرض که برای شنونده قابل درک است آغاز می‌کند. مجازات برای کسانی که شریعت موسی را رد می‌کردند، مرگ بود. او سپس شنوندگان را به سوی موضوعی بس بزرگتر یا شدیدتر هدایت می‌کند. او این بخش را اینچنین مطرح می‌کند... «چقدر بیشتر» کسی که پسر خدا را پایمال کرده و... سزاوار مجازاتی بس سخت‌تر خواهد بود. پسر خدا کسی است که از موسی بزرگتر است.

این نمونه‌ها ضرورت مقصود نویسنده را نشان می‌دهد. او می‌دانست که مخاطبین او با شرایط سختی دست به گریبان هستند و وقت آن رسیده که تصمیمات مشکلی اتخاذ کنند. بنابراین هرآنچه که از دستش بر می‌آید را انجام می‌دهد تا آنها را در تصمیم‌گیری درست، کمک کند.

حالا که شدت نصایح خواننده را مورد بررسی قرار دادیم، به دومین خصوصیت این کتاب یعنی مقصود از این نصایح خواهیم پرداخت.

مقصود نصایح

ما قبلاً دیدیم که هدف اصلی کتاب عبرانیان را می‌توان اینچنین تعریف کرد:

نویسنده کتاب عبرانیان، این رساله را نوشت تا مخاطبین خود را در رد تعالیم یهودی آن زمان و وفاداری در ایمان مسیحی ترغیب کند.

چنانکه این تعریف تایید می‌کند، هدف نصیحت‌های نویسنده دوگانه بود. او می‌خواست مخاطبینش تعالیم یهودی آن زمان را رد کنند و نیز می‌خواست آنان به عیسی که ماشیح بود، وفادار بمانند. اجازه بدهید به این نکته توجه کنیم که نویسنده چطور مخاطبین را به رد تعالیم یهودی آن زمان ترغیب می‌کند.

رد تعالیم وقت

ما قبلاً دیدیم که مخاطبین رساله عبرانیان تحت جفا قرار گرفته بودند و این شرایط آنها را وسوسه می‌کرد که به مسیح پشت کنند و مرتکب ارتداد شوند.

اما این آزار و اذیت چیزی نبود که به هیچ‌وجه قابل اجتناب نباشد. زیرا به نظر می‌رسد که در زمانی که این رساله در حال نگارش بود، مسیحیان در صورت پشت کردن به باورهای مشخص مسیحی خود و پیوستن به تعالیم یهودیان وقت، قادر بودند که از این وضعیت جفا جان به در برند.

در قرن اول، یهودیان غالباً مجبور به پرداخت مالیات بودند. آنها گهگاهی تحت جفا نیز قرار داشتند. اما مجموعاً جوامع یهودی در امپراتوری روم از نظر اجرای مراسم سنتی خود آزاد بودند. در اوایل، مسیحیان نیز از این آزادی‌ها برخوردار بودند، چون زیرمجموعه‌ای از یهودیان به حساب می‌آمدند. اما به مرور زمان این امر دچار تحول شد و هویت مسیحیان از یهودیان جدا شناخته شد. در واقع کتاب اعمال رسولان گزارش می‌دهد که حتی در زمان پولس، کنایس یهودی از راه دادن مسیحیان اجتناب می‌کردند و از قدرت‌های محلی می‌خواستند که نسبت به آنها بدرفتاری نکنند. به طور کلی این تصویر مشابهی است از آنچه مخاطبین رساله به عبرانیان با آن روبرو بودند. این وضعیت طولانی رنج و زحمت آنها را وسوسه می‌کرد تا نسبت به پذیرش تعالیم یهودیان ساکن در آن منطقه سر فرود آورند؛ تعالیمی که در تضاد کامل با ایمان مسیحی بود.

نکته جالب آن است که نویسنده عبرانیان به اینگونه مسائل به دید موضوع ریاکاری یهودیان و یا روحیه شریعت‌گرا نمی‌نگرد. اگرچه اینگونه موارد از اهمیت فوق‌العاده برخوردار هستند، اما اینها موضوعاتی نبود که در مرکز اهمیت قرار گرفته باشند. بر عکس، نویسنده بیش از هر چیز بر باورهای غلط و رفتار بر اساس این باورها تاکید می‌کند. این باورها مخصوصاً در جوامع یهودی خارج از حیطه یهودیت فلسطین دیده می‌شد. به آنچه نویسنده در عبرانیان ۱۳: ۹ اشاره می‌کند توجه کنید:

از تعالیم‌های مختلف و غریب از جا برده مشوید، زیرا بهتر آن است که دل شما به فیض استوار شود و نه به خوراک‌هایی که آنانی که در آنها سلوک نمودند، فایده نیافتند. (عبرانیان ۱۳: ۹)

در این آیه، نویسنده «تقویت از فیض» را در مقابل خوراک‌های مربوط به مراسم مذهبی قرار می‌دهد. اشاره به همین مورد برای تایید باورهای غلط رایج کافی به نظر می‌رسد. اما باید توجه داشت که این تنها یکی از مواردی است که نویسنده تحت عنوان تعالیم مختلف عجیب به آنها اشاره می‌کند. آموزه‌های غلط دیگری نیز بود که توسط یهودیان مورد تعلیم و اجرا قرار می‌گرفت. اما این تعالیم مختلف و عجیب چه بود که خوانندگان این رساله وسوسه می‌شدند تا از آنها پیروی کنند؟

در نیمه دوم قرن اخیر، با اکتشاف طومارهای موجود در قمران دریای مرده، پاسخ بسیاری از این ابهامات نیز کشف شد. این طومارها حاوی بسیاری از متون گمشده عهد عتیق به همراه نوشتجات دیگری بود که به تعالیم خاصی که جوامع یهودی ساکن در اطراف دریای مرده از آنها پیروی می کرده‌اند اشاره می‌کرد. آنها شامل نوشتجاتی از قبیل قانون اجتماع، عهد دمشق، طومار جنگ، تفسیر ملکیمصدق، اول خونخ تحت عنوان «کتاب دیده‌بانان» و «کتاب رویاها» بود. این کتاب‌ها حاوی تعالیم مشابه با موارد الاهیاتی‌ای است که کتاب عبرانیان به آنها اشاره می‌کند.

اکنون مهم است توجه کنیم که این تعالیم مختص به این گروه نبوده است. سایر گروه‌های یهودی ساکن در نواحی مدیترانه نیز از نقطه نظرات مشابهی پیروی می‌کردند. در واقع کتاب‌های افسسیان و کولسیان نیز نشانگر این مطلبند که مخاطبین آنها نیز در آن منطقه با اینچنین آموزه‌های مشابه دست و پنجه نرم می‌کردند. اگر ما به موارد مشابه موجود در کتاب عبرانیان و کتب کشف شده در قمران بپردازیم، به درک عمیق‌تری از نصایح و هشدارهای موجود در کتاب عبرانیان بر ضد باورهای یهودی، پی خواهیم برد.

کتیبه‌های دریای مرده، اسناد شگفت‌انگیزی که در صحرای قمران یافت شدند، آثار یک فرقه افراطی یهودی هستند که خود را فراتر و به ضد جریان اصلی یهودیت، به ویژه مجموعه پیچیده معبد معرفی می‌کردند. به این ترتیب به نظر می‌رسد که فرقه‌گرایان قمران، خود را به عنوان هیکل جدید در عهد جدید می‌شماردند و شاید تا حدی، این مورد شبیه تعالیم کتاب عبرانیان باشد، اما تفاوت‌های بسیاری نیز وجود دارد. گرایش آنان بر این بود که آن دسته از جنبه‌های عهد عتیق که بیشتر جنبه تشریفات و آیین مذهبی داشت را احیا کنند تا اینکه اجازه دهند آنها به روش کتاب عبرانیان از رواج بیفتند.

- دکتر شان مک دونوگ

در این درس ما به بررسی اجمالی چهار موضوع در کتاب عبرانیان خواهیم پرداخت که در اسناد قمران هم به آن اشاره شده است.

خوراک‌های مربوط به مراسم مذهبی: در وهله اول، می‌بینیم که نویسندگان در عبرانیان ۱۳: ۹ علیه اینگونه خوراک‌ها صحبت می‌کند. بسیاری از مراسم مذهبی در حال اجرا در قمران، در کتابی تحت عنوان قانون اجتماع تشریح شده‌اند. در بین همه قوانین موجود، اجتماعات یهودی در قمران به طور منظم مراسمی را اجرا می‌کردند که طی آن افراد با هم گرد می‌آمدند و به صرف غذاهای تقدیس شده می‌پرداختند.

تعالیم اولیه: نویسندگان کتاب عبرانیان در بخش دوم، به گروه متنوعی از تعالیم بنیادی و اولیه اشاره می‌کند که در متون قمران نیز ذکر شده‌اند.

به طور نمونه، در عبرانیان ۶: ۱-۲ نویسنده از مباحثی چون توبه، ایمان، غسل تعمید، دستگذاری، رستاخیز مردگان و مجازات ابدی صحبت می‌کند. نکته جالب توجه این است که کتب قانون اجتماع و طومار جنگ به این موضوعات و موارد مشابه به صورت مفصل می‌پردازند. این آموزه‌ها با تعالیم متداول یهودیت منطقه فلسطین تفاوت داشت.

فرشتگان: در بخش سوم، ادبیات موجود در نوشتجات قمران ما را در درک آنچه کتاب عبرانیان درباره فرشتگان می‌نویسد یاری می‌کند. کتاب عبرانیان به باورهایی درباره فرشتگان در چندین جا اشاره می‌کند که همگی در پاسخ به آنچه در قانون اجتماع، عهد دمشق و طومار جنگ و همچنین اول خونخ تحت عنوان «کتاب دیده‌بانان» و «کتاب رویا» در رابطه با این موضوع موجود بود، نوشته شده است. این کتب همگی قدرت فرشتگان خوب و فرشتگان شریر را به عنوان پیام‌آوران مکاشفه الهی و نفوذ آنها بر انسان به عنوان موجود کهنتر، در درجه‌ای عالی قرار می‌دادند. ظاهراً مخاطبین اصلی کتاب عبرانیان نیز به این نوع تعالیم تمایل داشتند.

ملکیصدق: در بخش چهارم، اسناد قمران ما را یاری می‌کنند تا دلایل علاقه خاص نویسنده کتاب عبرانیان به ملکیصدق را درک کنیم. ملکیصدق یکی از شخصیت‌های عهد عتیق بود.

سالیان مدیدی بود که مفسرین نمی‌دانستند چرا نویسنده عبرانیان برای مقایسه ملکیصدق و عیسی اینچنین اهمیتی قائل است. اما یکی از متون قمران تحت عنوان تفسیر ملکیصدق به اشتباه تعلیم می‌داد که ملکیصدق شخصیتی آسمانی است که در روزهای آخر ظاهر خواهد شد تا با اعلام روز کفاره، کفاره نهایی را برای قوم خدا به انجام برساند. ظاهر قضیه نشان می‌دهد که مخاطبین کتاب عبرانیان به اینگونه عقاید غلط و موارد مشابه آن تن داده بودند.

تشخیص این آموزه‌های اشتباه رایج در جوامع یهودی آن زمان، به ما کمک می‌کنند درک کنیم که چرا نویسنده کتاب عبرانیان در صدد آن است تا به مخاطبین خود علیه این باورهای غلط هشدار دهد و به وفاداری در مسیح ترغیب کند.

در بسیاری از بخش‌ها، کتاب عبرانیان به موازات تعالیم نوشتجات دریای مرده پیش می‌رود. مهم‌تر از همه این است که هر دوی این جوامع به این باور داشتند که در روزهای آخر زندگی می‌کنند و نجات نهایی بسیار قریب‌الوقوع است. البته فرق فاحش این دو در این است که کتاب عبرانیان بر این باور است که نجات حقیقی فرا رسیده، در حالیکه جوامع قمران (آنانی که در طومارهای دریای مرده ذکر شده‌اند) منتظر بودند که هر آن به وقوع بپیوندد. احتمالاً یکی از جالب‌ترین نکات مقایسه، بررسی نقش ملکیصدق در هر دو متن است. در کتاب عبرانیان، نویسنده الاهیاتی را ارائه می‌دهد که طی آن او مشخص می‌کند که کهنات عیسی ترتیب نسل هارون را که کهنات عهد عتیق بود دنبال نمی‌کند. کهنات عیسی به رتبه ملکیصدق است. به این معنی که ترتیب ملکیصدق را دنبال می‌کند.

ملکیصدق کاهن مشروع و پذیرفته شده‌ای بود که نام او در کتاب پیدایش ذکر شده است. در پیدایش می‌بینیم که او با ابراهیم ملاقات می‌کند. در یکی از طومارهای دریای مرده تحت عنوان غار ۱۱ ملکیصدق (این طومار در یازدهمین غار دریای مرده پیدا شده است)، به ملکیصدق تحت عنوان شخصیتی آسمانی و پر جلال اشاره می‌کند که همچون ماشیح موعود، به ارمغان آورنده نجات خواهد بود. در کتاب عبرانیان، البته ملکیصدق نیز به عنوان تصویری از مسیح ارائه شده است. مفسرین این نکته تطابق را در هر دوی این متون جالب توجه می‌دانند.

- دکتر مارک اشتراوس

هدف از نصایح کتاب عبرانیان این بود که مخاطبین را به اجتناب از تعالیم یهودی تشویق کند. و بیشتر از آن مقصود او این است که آنها در وفاداری خود به مسیح امین بمانند.

پایدار در وفاداری به مسیح

نویسنده کتاب عبرانیان به منظور تشویق مخاطبین خود در حفظ وفاداری خویش نسبت به مسیح، نصایح خود را در پنج بخش اصلی ارائه می‌دهد. در درس بعد هر یک از آنها را به تفصیل مورد بررسی قرار خواهیم داد، اما فعلا به صورتی اجمالی به موضوعات اصلی هر بخش اشاره خواهیم کرد.

در عبرانیان ۱: ۱-۲: ۱۸، نویسنده کتاب عبرانیان به برتری مسیح بر مکاشفات فرشتگان می‌پردازد. ما قبلا دیدیم که کتاب عبرانیان درباره تعالیم غلط درباره فرشتگان می‌نویسد. بسیاری از نوشتجات یهودی غالبا فرشتگان را موجوداتی قدرتمند و پر جلال معرفی می‌کردند که مسئول انتقال مکاشفه الهی به انسان‌هایی بودند که مقامی کمتر از فرشتگان داشتند. این سطح احترام به فرشتگان، ایمانداران به مسیح را در معرض چالش‌هایی قرار می‌داد. مسیح صاحب جسم و خون بود. در این صورت چگونه ممکن می‌بود که کسی سخنان او را بالاتر از مکاشفات فرشتگان قرار دهد. کتاب عبرانیان در پاسخ به این باور یهودیان آن زمان، با استفاده از عهد عتیق و زندگی مسیح و مرگ، قیام، صعود و بازگشت پر جلال او، به اثبات برتری مسیح بر فرشتگان می‌پردازد.

در بخش دوم، در عبرانیان ۳: ۱-۴: ۱۳ نویسنده عیسی را برتر از موسی و اقتدار او معرفی می‌کند. این بر همه واضح بود که پیروان عیسی مراسم مربوط به گذرانیدن قربانی را که خدا به وسیله موسی وضع نموده بود، دیگر اجرا نمی‌کنند. اجتماع یهودی در آن زمان از مسیحیان می‌خواست که به موسی و روش‌های او باز گردند. نویسنده عبرانیان در پاسخ به این موضوع ابتدا تاکید می‌کند که موسی خادم امین خدا بود. ولی بعد خاطر نشان می‌کند که عیسی از آن رو که پسر خدا بود، برتر از موسی است.

نویسنده این کتاب پس از موضوع فرشتگان و موسی به کهانت ملکیصدق در ۴: ۱۴-۷: ۲۸ اشاره می‌کند.

در این بخش، او به مباحثه درباره عیسی و کهنات اعظم و سلطنتی او در رتبه ملک‌یصق می‌پردازد. ظاهراً، یهودیان آن زمان در پی آن بودند که مسیحیان از پذیرش این موضوع که عیسی، ماشیح موعود است دست بردارند. آنها معتقد بودند که این ملک‌یصق است که در روزهای آخر به عنوان کاهن اعظم و پادشاه ظاهر خواهد شد. در پاسخ به این موضوع، نویسنده عبرانیان ثابت می‌کند که عیسی در واقع همان کاهن و پادشاه حقیقی است که در روزهای آخر ظاهر خواهد شد تا کفاره ابدی از گناه را به ارمغان آورد.

در ۸: ۱-۱۱: ۴۰، نویسنده عبرانیان به برتری عهد جدید در عیسی اشاره می‌کند.

مسیحیان باور داشتند که عیسی همان واسط و میانجی عهد جدید است که ارمیا به آن اشاره می‌کند. اما تعالیم یهودیان در این باور مسیحیان ایجاد شک و تردید نموده بود. اما نویسنده عبرانیان به این موضوع اشاره می‌کند که عیسی در حقیقت همان واسط عهد جدید است.

در بخش نهایی، یعنی ۱۲: ۱-۱۳: ۲۵، کتاب عبرانیان در جزئیات به موارد گوناگونی می‌پردازد که مخاطبین نیاز داشتند در آنها از خود پایداری و امانت نشان دهند.

این بخش حاوی فهرستی طولانی از نصایح و اندرزها و توضیحاتی درباره آنهاست.

نویسنده در این بخش سعی می‌کند که مخاطبین خود را علیرغم چالش‌های موجود برای استقامت تشویق و تقویت کند. او آنها را نصیحت می‌کند تا در امانت خود نسبت به عیسی به عنوان ماشیح موعود، با به یاد آوردن وعده‌ها و برکات خدا در عیسی پایدار بمانند.

نویسنده کتاب عبرانیان به وسیله نصایح گوناگون خود سعی می‌کند خوانندگان این کتاب را به صورتی مثبت به پایداری و استقامت دعوت کند. او غالباً از لحنی ملایم و تشویق‌کننده استفاده می‌کند. ولی باید گفت که در بعضی از بخش‌ها او زبانی بی‌پرده، دردآور و وحشت‌برانگیز دارد. او در عبرانیان باب ۲ چنین می‌گوید که اگر ایمانداران عهد عتیق از ایمان برگشتند و لغزش خوردند، برای ما که وارثین عهد جدید هستیم و عیسی‌ای خداوند را می‌شناسیم، چقدر بیشتر خطرناک است اگر از نجات عظیمی که برای ما فراهم شده، غفلت کنیم. او با استفاده از عبارت «اگر این... پس چقدر بیشتر آن»، مسئله را استدلال می‌کند. این روش به صورتی مستمر در طول کتاب مورد استفاده قرار گرفته است. سپس نویسنده به دو متن دیگر اشاره می‌کند که در عبرانیان باب ۶ و ۱۰ درباره سقوط و تباهی افرادی سخن می‌گوید که برای مدت زمانی به ایمان به مسیح اعتراف و حتی ظاهراً بر اساس آن زندگی کردند. او در عبرانیان باب ۳ با استفاده از متون عهد عتیق به مخاطبین خود هشدار می‌دهد که به ایمانداران عهد عتیق که از مصر نجات یافتند و از بردگی رهایی پیدا کردند اما هیچگاه به سرزمین وعده داخل نشدند، توجه کنند. دلیل اصلی پایان فجیع آنان عدم پایداری و استقامت آنها بود. نویسنده به مخاطبین خود اخطار می‌دهد که مانند آنها نباشند. آنها در بیابان نابود شدند. تقریباً یک نسل تباه شد. نویسنده با استناد به این نمونه‌ها درصدد آن نیست که صرفاً یک سری نصایح

شبانای لطیف و سطحی ارائه دهد بلکه او در پی آن است که با اندرزهای گرم و تشویق‌آمیز وجود جلال مسیح را چنان نشان دهد که افراد به سوی او جذب شوند. در عین حال، او از لحنی تهدیدآمیز و هشداردهنده نیز استفاده می‌کند تا جدیت این موارد را به حدی نشان دهد که نکند کسی موضوع را به بازی بگیرد.

- دکتر دی. ای. کارسون

نتیجه‌گیری

در این درس پیرامون زمینه و هدف کتاب عبرانیان، به بررسی موضوعاتی از قبیل نویسنده، مخاطبین کتاب و تاریخ نگارش پرداختیم. دیدیم که هدف اصلی کتاب عبرانیان این است که ببینیم نویسنده چگونه با نوشتن این رساله مخاطبین خود را نصیحت می‌کند تا از پیروی تعالیم یهودیان وقت اجتناب بورزند و در وفاداری خود نسبت به عیسی به عنوان ماشیح موعود پایدار و امین بمانند.

کتاب عبرانیان یکی از پرچالش‌ترین کتب عهد جدید به شمار می‌رود. این کتاب حاوی جزئیات بی‌شماری است که ما فقط به بخش مختصری از آن پرداختیم. به طور قطع از این کتاب، با وجود پیچیدگی‌های مطالب، می‌توان بهره‌ی زیادی برد. ما نیز به عنوان ایمانداران امروزی مسیح، وسوسه می‌شویم که از مشکلات و سختی‌های زندگی اجتناب ورزیم و به وسیله‌ی سازش‌ها به سرسپردگی خود نسبت به مسیح خلل وارد کنیم. اما اگر ما نیز با قلبی باز به نصایح اضطراری نویسنده عبرانیان گوش فرا دهیم، به این نتیجه خواهیم رسید که علیرغم همه‌ی مخالفت‌ها، چقدر حیاتی است که در ایمان خود محکم بایستیم.